CZĘŚĆ XXVIII. № 85. ROK 14. (1843).

TYGODNIK PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adressem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Grafe, w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego i w Biurze informacyjném; w Wilnie w xięgarni Glücksberga, nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

Cena Roczna w Rossy z pocztą a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 50 r. ass. Półroczna, 25 r. ass. Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Grafe Roczna, 45 rubli assygn. Półroczna, 23 r. assygn. Dla Królestwa Polskiego Roczna, 53 rubli assygn. Półroczna, 28 rub. ass.

PIĄTEK, $\frac{5}{17}$ LISTOPADA.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Petersburg, $\frac{4}{16}$ *Listopada.*

Przez rozkaz dzienny Cesarski. z d. 31 Października, Jenerał-Kwatermistrz Czynnej Armii, Jenerał-adjutant, Jenerał piechoty *Berg 2*, mianowany Jenerał-Kwatermistrzem Głównego Sztabu J. C. Mości, z pozostaniem Jenerał-adjutantem.—Sprawujący obowiązki Jenerał-Kwatermistrza tegoż Głównego Sztabu, Jenerał-porucznik *Schubert*, mianowany Członkiem Rady Wojennej. — Jenerał-major Orszaku J. C. Mości *Kotzebue 2*, mianowany Sprawującym obowiązki Jenerał-Kwatermistrza Czynnej Armii, z pozostaniem w tymże Orszaku.

— Przez rozkaz dzienny Cesarski, z d. 15 Października, Finlandskiego linijowego № 5 batajlonu, kapitan *Prudczenko* mianowany Horodniczym miasta Nowogrodka, w gub. Mińskiej, z pozostaniem w wojsku.

— Przez Reskrypt Cesarski, z d. 22 Października, Naczelnik Inżenierów oddzielnego korpusu gwardyi Jenerał-major *Witowtow*, mianowany kawalerem orderu Św. Anny 1 klassy.

— Cywilny Gubernator Połtawski, Rzeczywisty Radzca Stanu *Awerkijew* 14 Października najłaskawiej mianowany Dyrektorem Departamentu interesów Gospodarczych Głównego Zarządu Dróg Kommunikacyj i Gmachów Publicznych.

— Radzca Tajny *Katakazi* 16 Października odwołany zostaje z posady Posła nadzwyczajnego przy Królewsko-Greckim Dworze i N. Cesarz Jmć rozkazał uwolnić go całkiem od służby.

— N. Pan raczył zatwierdzić Ustawę Charkowskiego Towarzystwa Dobroczynności. Towarzystwo to oddane pod Wysoką Opiekę J. C. Wysokości Wielkiej Xiężny Cesarzewiczowej Maryi Alexandrowny składa się z niezamierzonej liczby Członków czynnych i honorowych i zostaje pod kierunkiem Rady złożonej ze dwóch oddziałów z których jeden złożony jest wyłącznie z Dam.

— Na mocy artykułów 462 i 479 xięgi 2 Tomu 6 Układu Ustaw Wojskowych, wojskowi, uwalniani ze służby wojskowej dla wejścia do cywilnej, otrzymują jedynie podwyższenie rangi i następnie niemają już prawa proszenia o uważanie ich za uwolnionych zupełnie od służby, z należnemi im nagrodami i na odwrot. Tymczasem niektóre Zwierzchności, na prośby uwolnionych od służby wojskowej oficerów dla wejścia do służby cywilnej z podwyższeniem rangi, weszły z przedstawieniami o wyznaczeniu im należnej za służbę wojskową pensyi ze względu, iż ci oficerowie, nieznalazłszy dla siebie miejsc w służbie cywilnej, niemają środków utrzymania się. N. Cesarz Jmć, przy rozwiązaniu takowych przedstawień w d. 14 Września b. r. raczył rozkazać: «Na przyszłość w pojaśnieniu pomienionych artykułów przyjąć za prawidło, iż, jeżeli uwolnieni ze służby wojskowej dla wejścia do cywilnej z podwyższeniem rangi, nie wstąpiwszy do tej ostatniej, wejdą z prośbami o pensye za służbę wojenną, takowym, mają być wyznaczane pensye na zasadzie przepisów ogólnych z warunkiem iby tacy gdy w czasie następnym zechcą wejść do służby cywilnej, przyjmowani byli do niej stosownie do rang, które mieli w służbie wojskowej.»

— Zwierzchność pocztowa Petersburska podaje do wiadomości, że w skutek konwencyj pocztowych zawartych z Austryą i Prussami, od 1 Listopada bieżącego roku, oprócz poczt lekkich, extra-poczt i poczt ciężkich dotąd chodzących między Petersburgiem i granicą, będą zaprowadzone: nowa extra-poczta do Kowna i dwie do Taurogień. Pierwsza bę-

dzie wychodziła z Petersburga do Kowna w Poniedziałki, dwie drugie, z Petersburga do Taurogień w Poniedziałki i Piątki.

Extra-poczta z Petersburga do Kowna będzie woziła lekkie korrespondencye do Austryi i przez Austryą do Włoch, Grecyi, Wysp Morza Srodziemnego i Adryatyckiego, extra-poczty z Taurogień będą woziły korrespondencye do wszystkich krajów zagranicznych, do których komunikacya idzie po tej linii, prócz Austryi.

Posyłki brzęczącej monety i rzeczy zagranicę będą się odbywały jak dotąd przez Kowno we Srody i Piątki, a przez Taurogienie w Poniedziałki i Czwartki.

Te same extra-poczty będą woziły listy proste do miast po ich drodze położonych, jakoto: extra-poczta Kowieńska do Gatczyna, Ługi, Ostrowia, Rzeżycy, Dynaburga, Nowo-alexandrowska, Wiłkomirza i Kowna; extra-poczty Taurogieńskie: do Jamburga, Narwy, Jewe, Dorpatu, Valk, Volmar, Rygi, Mitawy, Szawel i Taurogień.

— P. Noworossyjski i Bessarabski Jenerał-Gubernator przedstawiał na rozwiązanie P. Ministra Spraw Wewnętrznych o pozwoleniu rzemieślnikom, cudzoziemskim i Polskim żydom, którzy odznaczającą się biegłością w robocie i porządnym sposobem życia pozyskali dobrą sławę w towarzystwie, iżby mieszkali w Gubernii Ekaterynosławskiej do czasu, aż przemysł fabryczny i rzemiosłowy stanie tam na wyższym stopniu ukształcenia. Hrabia Woroncow wstawiał się obok tego o rozciągnienie tegoż środka na cały kraj Noworossyjski i Bessarabią z uwagi, że w miastach południowej Rossyi powiększej części niedawno założonych, daje się czuć podobny niedostatek dobrych rzemieślników i że ci są powiększej części żydzi. Na to P. Minister Spraw Wewnętrznych odpowiedział Sprawującemu obowiązki Noworossyjskiego i Bessarabskiego Jenerał-Gubernatora iż gdy żydzi cudzoziemscy tylko w przewidzianych prawem przypadkach mogą przyjeżdżać do Rossyi i zostawać w niej przez czas zakreślony, przeto dozwolenie prostym rzemieślnikom z liczby cudzoziemskich i Polskich żydów mieszkania w Ekaterynosławskiej Gubernii i w ogólności w Noworossyjskim kraju przez czas nieograniczony, byłoby wyjątkiem od prawa, dla dopuszczenia którego w razie niniejszym nie widzi się dostateczuych pobudek. Ztąd P. Minister nie sądzi mieć prawa wchodzenia o tym przedmiocie z przedstawieniem do Komitetu PP. Ministrów.

(Z Gaz. Gub.)

— Umarł Jenerał-major korpusu Inżenjerow *Bikbułatow.*

— Umarła Pani *Howen*, Ministrzyni Dworu Cesarskieg Dama orderu św. Katarzyny 2 klassy, przełożona nad Frejlinami N. Pani.

KRÓLESTWO POLSKIE

Najjaśniejszy Pan, przychylając się do przedstawienia JO. Xięcia Namiestnika Królestwa, Najłaskawiej przyznaczyć raczył kwotę 3,600 r. sr. na odnowienie trzech ołtarzy i ambony w kościele XX. Franciszkanów w Warszawie.

— Najjaśniejszy Pan, w skutek przedstawienia JO. Xięcia Namiestnika Królestwa, Najmiłościwiej dozwolić raczył powrócić do Królestwa, Józefowi Kuleszyńskiemu, wychodzcowi polskiemu, będącemu rodem z gubernji Kieleckiej, ze wsi Konieczno, obecnie znajdującemu się we Francji, w mieście Chateauroux, bez uwolnienia wszakże majątku jego od konfiskaty.

(Gaz. Warsz.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Prussy. *Berlin 5 Listopada.* J. C. Wysokość Wielka Xiężna *Helena* Rossyjska, z JJ. CC. Wysokościami Wielkiemi Xiężniczkami Córkami Swemi, przybyła do tutejszej Stolicy i wysiadła w Pałacu Królewskim, gdzie przygotowane były dla Niej apartamenta.

Anglia. *Londyn 9 Listopada.* J. C. Wysokość Wielki Xiążę *Michał* Rossyjski, pożegnawszy w przeszły Wtorek, 31 Października, Królowę w Windsor, zabrał się wczora w Woolwich na okręt parowy *Black-Eagle* i odpłynął do Rotterdamu.

— Przed powrotem do Windsor z Cambridge Królowa zajeżdżała do Whimpole, rezydencyi hrabi Hardwick. Bal dany przez szlach. Lorda wiliją odjazdu Królowej z tamtąd, był nadzwyczaj świetny. O liczbie gości stąd sądzić można że szereg pojazdów ciągnął się przeszło na dwie mile angielskie. Królowa i Xiążę Albert brali udział w tańcach; bal otwarty był przez Królowę ze szlach. Gospodarzem.

— 31 Października pożar nagle wybuchnął w Frogmorehouse, przepysznej rezydencyi J. K. Wysokości Xiężny Kent, Matki Królowej. Wielki piec, ogrzewany pod niższym piętrem, udzielił ogień górnym apartamentom i bez spiesznie podanego ratunku pałac zgorzałby do szczętu. Szkody są małoznaczne i ograniczają się do kilku sprzętów które stały się pastwą ognia.

— W ostatnim tygodniu dochód zebrany na rzecz odwołania Unii Irlandyi wyniosł ogromną summę 2,284 funtów sterl. to jest więcej niż kiedykolwiek.

— Rząd niezaprzestaje swoich wojennych przygotowań w Irlandyi. Prewie codzień przybywają nowe siły zbrojne na okrętach i mimo przykrą porę roku są posyłane nagłemi marszami w najdalsze prowincye kraju tak iż za kilka tygodni jeszcze, jeżeli mamy wierzyć gazecie *Times* cała Irlandya, a przynajmniej trzy czwarte będą zajęte przez wojska.

— Sąd w Cardiff wydał wyrok w sprawie zatrzymanych rebekkaitów i zamknął wczora swoje posiedzenia. Dzierżawca John Hughes uznany został winnym wystrzelenia z pistoletu do kapitana Napier i skazany na 20 lat zesłania. Gdy jed-

nak bronił się jako winny (pleaded Guilty) sąd zalecił go do ułaskawienla Królowej. Dwaj spółoskarżeni skazani zostali na 7 lat zesłania, a inni na krótsze zakresy więzienia.

— Mówią że pierwszy Minister nakazał poszukiwania w celu wyśledzenia prawdziwego stanu ludności Irlandskiej i że na przyszłej sessyi wniesie projekta rozmaitych ulepszeń.

— Pakiebot parowy *Trent* przywiozł nowiny z Indyj Zachodnich po 23 Września. Na wyspach Antylskich zbiory były pomyślne; wszędzie panuje zupełna spokojność. Zgorzałe miasto Kingston zaczyna się odbudowywać według nowego planu.

— Swieże nawrócenie się jednego z Członków Uniwersytetu rzuciło nowy postrach między protestantami Angielskiemi. Wielebny Charles Seager, M. A. (Master of arts, Magister, stopień poprzedzający godność Doktora Teologii) z Kollegium Worcester przeszedł na wiarę katolicką. Przyjaciel sławnego doktora Pusey, był on jego zastępcą w dawanych lekcyach języka hebrajskiego i właśnie teraz przygotowywał uczniów do examinu z tego języka.

Paryż 2 Listopada. Podług gazety *Presse* Gabinet zamierza zażądać od Izb upozażenia Xięcia de Nemours w charakterze Regenta Królestwa.

— Umarł Arcybiskup de Sens, monsignor de Cosnac mając lat 79.

— Twierdzą że P. Thiers na przyszłą sessyą zamierza wyjść z położenia biernego w którém zostawał i uorganizować czynną oppozycyą przeciw Gabinetowi. Wielu deputowanych przybyło już do Paryża, mimo to iż izby nieprędzej, jak w końcu Grudnia będą otwarte. Rokują stąd burzliwe rozprawy na przyszłym Parlamencie.

— Z zadziwieniem uważają że żądania na powrot summ z kassy oszczędności Paryskiej od dwóch miesięcy wyrównywają summom składanym i niekiedy nawet je przewyższają. Podobny wypadek miał miejsce tylko w czasie głośnego przesilenia finansowego w 1840 roku.

— Wyższe Duchowieństwo Francuzkie składa się z 15 Arcybiskupów i 65 Biskupów. Z liczby pierwszych trzej tylko mianowani byli podczas Restauracyi, reszta za dzisiejszego Rządu. Z liczby Biskupów jeden tylko, Kardynał de Latour-d'Auvergne zasięga czasów Konsulatu, 17 mianowanych było za Restauracyi, reszta za obecnego Rządu.

— Kapitan okrętu P. Cécile, dowodzca sił morskch francuzkich w morzach Chińskich, wyniesiony został na stopień Kontr-admirała. Zapewniają że ten dostojny oficer zachowa dotychczasową posadę i że kilka okrętów wojennych posłane będą do wód Chińskich dla postawienia P. Cécile na czele eskadry dostatecznej do ochronienia intercsów poddanych francuzkich w tych stronach.

— Zaczynają mniemać w Ministerstwie Spraw Zagranicznych iż Ex-prezydent Haiti Boyer, będzie mógł być nanowo zawezwanym do objęcia Rządów tej Rzeczypospolitej.

— Podług Sprawodzania Rady Municypalnej z r. 1837 było wtenczas w Paryżu 62,539 ubogich, należących do 28,969 niedostatnich rodzin. Po 1 Marca b. r. popis wykazał w tejże Stolicy 85,246 ubogich, jakoto: mężczyzn 19,318, kobiet 51,206, dzieci płci męzkiej 16,973, żeńskiej 17,738. W okręgu miasta było nadto 30,000 ubogich. Ogół w Departamencie Sekwany 115,246. Nadto 35,000 dzieci pozostaje bez wszelkiego wychowania.

— Donoszą z okręgu Valenciennes, o ważnêm tam już praktykującym sią przemysłowêm odkryciu, Jest to wydobywanie wprost cukru czystego z roślin cukrodajnych bez uprzedniego rafinowania. Płody tego nowego przemysłu są już w handlu i powszechną zyskują pochwałę.

— Donoszą z Grenady (Ameryka Środkowa) że P. Barruel Beauvert, Dyrektor zakładów rolniczych, wyprawił do Akademii Nauk Paryskiej paki z nasionami i korzeniami dwóch nieznanych roślin pokarmowych które dadzą się zapewna przyswoić we Francyi. Pierwszą jest gatunek Ryżu, rosnący na gruncie suchym, drugą, korzenie jednego gatunku z rodzaju *Arum* obfitujące bardziej jeszcze od Kartofli w pożywny mączny pierwiastek. Obiecują sobie wielkie korzyści z przyswojenia i rozmnożenia tych róślin we Francyi.

Hiszpanija. Depesze telegraficzne.

Madryt 26 Października.

«Kongres (Parlament) ustanowiony został tymczasowo, dziś, 26. Rząd przesłał tegoż dnia izbom akt z żądaniem uznania pełnoletności Królowej. Akt ten niezwłocznie był odesłany do Biur dla mianowania Kommisyj do jego roztrząśnienia.

— P. Olozaga przybył 27 do Madrytu.

Bayonna 30 Października.

«Senat i izba Deputowanych mianowały 27 Kommisye do roztrząśnienia aktu pełnoletności Królowej. Skład tych Kommisyj jest ze stronnictwa Parlamentowego; (w duchu Rządu tymczasowego).

— Odebrano nowiny wprost z wyspy Kuby. Zmiana Rządu odbyła się tam bez wstrząśnienia; Leopold O'Donnel został ustanowiony jako Rządzca na miejsce dona Geronimo Valdes, mianowanego przez ex-Regenta.

Konstantynopol 26 Października. Xiążę Bibesco, Hospodar Wołoski odjechał w tych dniach do Bucharestu. 16 b. m. miał pożegnalne posłuchanie u Sułtana, który mu wręczył swój wizerunek ozdobiony brylantami i order Niczan-Iftihar 1 klassy.

Kolonia 25 Października. W Aix la Chapelle zrobiono ważne odkrycie, znaleziono relikwije Karola Wielkiego. Wiadomo że w roku 1000 Othon III kazał otwierać grób Cesarza i że po zaliczeniu Karola do pocztu świętych przez Papieża Paschalisa III, Fryderyk I Rudobrody 29 Grudnia 1165 zebrał i zamknął w skrzyni kości jego; odzież i insygnia stały się klejnotami koronacyjnemi Cesarstwa Franko-Rzymskiego i po przywdzianiu ich w roku 1792 przez Franciszka II, jako Cesarza i Króla wybranego, przeniesione

zostały do Wiednia. Ale relikwije Karola W. zatraciły się były, prócz jednej ręki, zachowanej w relikwijarzu i mimo wszelkie poszukiwania nad i pod ziemią nie mogły być odszukane. Ostatnimi dniami znaleziono starą skrzynię w jednym składzie przytykającym do zakrystyi gdzie drogie te szczątki leżały w zupełném zapomnieniu.

NAJPOŹNIEJSZE WIADOMOŚCI.

Berlin 9 Listopada. J. C. Wysokość Wielka Xiężna *Helena* Rossyjska z JJ. CC. Wysokościami WW. Xiężniczkami Córkami Swemi wyjechała przedwczora z Potsdamu do Petersburga.

Londyn 4 Listopada. Królowa Jmć raczyła nadać tytuł kawalera (Knight) panu James Wyllie, lekarzowi przybocznemi J. C. W. Wielkiego Xięcia *Michała* Rossyjskiego.

— J. C. W. W. Xiążę *Michał* i J. K. W. Xiążę Alexander Niderlandski zwiedzili jeden z najgodniejszych uwagi zakładów Wielkobrytańskich. Jest to niedawno zbudowane w Penonville więzienie przygotowawcze dla przestępców skazanych na zesłanie do Ziemi van Diemen. Przestępcy zostają tam przez 18 miesięcy nim będą zabrani na okręt. W tym przeciągu czasu Zwierzchność pracuje nad ich moralną poprawą i skazani uczeni są jednego z rzemiosł do którego mają najwięcej usposobienia, ażeby za przybyciem do Kolonii mieli przyzwoite środki utrzymania się. Ci którzy dali dowody poprawy i pilności otrzymują świadectwa zapewniające im prawie zupełną swobodę w miejscu zesłania. Niepoprawni odwożeni są na półwysep Tasman gdzie pracują w kajdanach i bez żadnego wynagrodzenia. Zakład ten od niedawnego jeszcze czasu istnący przyniosł znakomite korzyści.

— Przedwczora otwarta została sessya Sądu Ławnictwa Królowej w Dublinie. Wielki Jury został zagajony i pojutrze miano nań wnieść wszystkie akta tyczące się oskarżenia O'Connella. Tłum niezliczony widzów między któremi uważano wiele dam z wyższego towarzystwa, zebrał się na otwarcie sądu. Mniemają że sprawa przeciągnie się do Stycznia.

— W przyszłą niedzielę 19 Listopada, rozpocznie się po całej Irlandyi pobor na rzecz O'Connella.

Nie należy tego poboru brać za jedno z tak nazwanym dochodem Towarzystwa Repealu który wybiera się co tydzień. Jest to składka roczna, przeznaczona wyłącznie dla samego O'Connella w celu wynagrodzenia go za dochod ze stanu Adwokatskiego, którego się wyrzekł przy poświęceniu się wyłącznem interesowi Irlandyi. Ilość tego poboru, zupełnie dobrowolnego, nie jest stała, ale zawsze znaczna, w niektórych latach wynosiła 26,000 funtów sterlingów (650,000 fr.) nigdy niebyła mniej jak połowa tej summy. W dzisiejszych okolicznościach będzie zapewna większa niż kiedykolwiek.

— Gazeta *Standard* (organ połurzędowy Ministrów), mówiąc o sprawie O'Connella, tchnie niezwykłą łagodnością, twierdzi że Ministrowie chcą nie zemsty, ale pokoju i daje do zrozumienia że pod pewnemi warunkami gotowi są zaniechać sprawy.

— Policya Dublińska, zabrała do więzienia wędrownych menestrelów którzy po rogach ulic opiewali wielkie czyny stronnikow odwołania Unii Parlamentowej.

— Odebrano z Przylądka Dobrej Nadziei ważną wiadomość o zupełném uspokojeniu powstaoia Boersów. 7 Sierpnia mieli oni wielkie zgromadzenie w Petermaurizbourg, na którym postanowili poddać się warunkom podawanym przez Rząd angielski.—W Quebec, wielki pożar 7 Października, zniszczył całe trzy ulice. Parlament Kanadyjski uchwalił adres odpowiedzi na mowę Wielkorządzcy w wyrazach zupełnie przyjaźnych widokom Rządu. Tenże Parlament, w odpowiedzi na poselstwo Wielkorządzcy w rzeczy przeniesienia siedliska Rządu z Kingston, oświadczył się za miastem Montréal.

Lizbona 24 Października. Usiłowania oppozycyi względem wzniecenia poruszenia pod niebytność Królowej spełzły na niczém. Wszakże Rada Municypalna w Evora złożyła Królowej adres, w obecności samego P. Costa Cabral, z prośbą o usunienie togo Ministra i kollegów jego od Urzędu. Królowa kazała odpowiedzieć, że prośba takowa jest przekroczeniem praw Rady Municypalnej i rozwiązać tę Radę. Wszędzie w podróży Królowa przyjmowana jest z największym zapałem.

Paryż 4 Listopada. Donoszą z Florencyi, że J. K. W. Xiążę d'Aumale, przybył do tego miasta, 31 Października.

— Lord Brougham, przybył do Paryża.

HISZPANIJA. Depesze telegraficzne.

Bayonna 2 Listopada.

«P. Martinez de la Rosa, przedstawił Kongressowi w imieniu Kommissyi, sprawozdanie z aktu Ministeryalnego o uznaniu pełnoletności Królowej. Sprawozdanie to było przyjęte przez Kongres.

«Saragossa poddała się. Jenerał Concha wszedł 28 Października z wojskiem do miasta.

«31 Października 400 ludzi z buntowniczej załogi Figuierès, za zbliżeniem się kolumny z oddziału Prima, broń złożyli.

«Barcelona jest w jednostajném położeniu. 29 Października dwa statki przybyłe z Taragony wysadziły tam na ląd 1,000 żołnierzy pieszych wojska Rządowego.

(Journ. de S. P. Psz. Poln.)

Печатать позволяется: С.-Петербургъ. 4-го Ноября 1843. *П. Гаевскiй.*

W DRUKARNI WOJENNEJ.